

Arckelt 1883 május 2.

A NAGYBÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1883. márczius 29. és 30-ik napjain

AVAS-ÚJVÁROSBAN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Bencsik István esperes és Császy Bálint helyettes
elnöksége alatt jelen voltak:

egyházi részről Ferenczy Károly, Balogh István, Czelder Márton, Gulyás Lajos. Soltész János főjegyző, Szél György aljegyző, — világi részről Nagy Béla, Szeőke Barna, Lajos György tanácsbírák; Bodnár János, Gergely Károly, Bartha Mór, Lugossy Dániel, Szabó Lőrincz, Nagy Károly, Nagy Elek, Tóth Dániel, Meleg Albert, Hajdu Albert, Kálmán Sándor, Balajthy Károly, Molnár Lajos, Kató Béla, Szikszay János. Cserepes Gerzon rendes, Sátor Dávid, Györy József, Biki Ferencz, Király Gyula segédlelkészek; Ladányi Lajos, Szabó Albert tanítóttestületi képviselők, 14 tanító és 19 egyháznak megbízott képviselői.

Esperes ur Istenhez emelt alkalomszerű buzgó ima után megnyitó beszédében jelzi, hogy közelebbi egyházmegyei gyűlésünk óta egyházi életünkben nagyfontosságú esemény történt, amennyiben konventi gyűlésen a ref. egyházi közalap megalakítására vonatkozó határozatok hozattak; továbbá fájdalmas érzelemmel emlékezik meg az egyházkerületünket s egész magyar ref. egyházunk egyetemét ért azon szomorú eseményről, hogy gróf Degenfeld Imre egyházkerületi főgondnokunk meghalt, s vele egyházunk egéről egy fényes csillag tűnt le. Sajnálattal veszi egyházmegyei gondnok ur öméltóságának

valószínűleg a mostoha idő és vizár által előidézett elmaradását, de reményét fejezi ki arra nézve, hogy még e gyűlés folyama alatt tudósítást küldend hozzánk, — s a gyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítja.

27. Egyházmegyei gondnok ur öméltósága gyűlésünkön meg nem jelenvén, törvényeink értelmében a világi elnökség helyettesítésének szüksége merült fel.

A helyettesítésre mint hivatalra legidősb tanácsbíró Császy Bálint ur kéretett fel, ki a törvény kívánalmának és bizalomnak engedve, az elnöki széket elfoglalta.

28. Esperes ur jelenti, miszerint Márton Bálint világi tanácsbíró ur levélben még hosszas betegségéből származott gyengélkedésével menti gyűlésünkről való elmaradását.

Közsajnálattal vétetik tudomásul.

29. Indítványba tétetik, hogy váratlanul elhunyt egyházkerületi főgondnok méltóságos gróf Degenfeld Imre ur elsorolhatatlan érdemeinek szerény de kegyeletes elismeréseül emlékezete jegyzőkönyvünkben egy lapon örökíttessék meg, s közgyűlésünk fájdalmas részvétének őszinte nyilatkozatát intézze a gyászoló főuri családhoz.

Ez indítvány közhelyesléssel fogadtatván, a megboldogult feledhetetlen egyházkerületi főgondnok emlékezetének megörökítése egy kijelölt jegyzőkönyvi lapon elhatározottat, s egyh. megyénk részvétnyilatkozatának szerkesztésével és elküldésével főjegyző megbizatik.

30. Egyházmegyénk lelkeszi karának nesztora Bartók Ambrus 82 éves korában Udvariban múlt év december havában elhalván :

A szerény, hű, fáradhatatlan és elaggott munkásnak, a tiszta jellemű s kötelességét mindvégig buzgalommal betöltő lelkesznek emlékezete jegyzőkönyvileg megörökítettik.

31. Esperes ur a folyó évi egyházlátogatáskor szerzett tapasztalatai nyomán egyházmegyénk egyházainak viszonyairól következő jelentését olvassa fel :

A nagybányai egyházmegyében a valláserkölcsei élet teljesen megnyugtatónak mondható. Még azon Szatmár környékén fekvő egyházakban is, hol a kalmár szellemű s anyagiakban elmerült városi lakóktól átragadt rossz példa zsibbasztólag hatott is a hivek valláserkölcsei érzetének kifejlődésére nézve, s honnan különösen a vasárnapok meg nem tartása miatt elégedetlenség panasz szavait hangoztatta a múlt évi egyházlátogató küldöttség : határozott javulás mutatkozik. A mely örvendetes fordulat főleg abban leli magyarázatát, hogy maga Szatmár város társadalmi uton indította meg a mozgalmat az üzlethelyiségek bezárása által a hetedik nap megszentelésére nézve. Vajha több magyar városaink is követnék Szatmár nemes példáját, s válnának ezáltal tényezőivé az emberiség erkölcsi javításának s a társadalom boldogságának. A templomokat kivétel nélkül mindenütt szorgalmasan látogatják a hivek, s az urvacsorában is kívánt számban részesülnek.

Hogy azonban a templomok látogatásában, ünnepek megszentelésében, és az uri szent vacsorával való élésben nyilvánuló vallásos buzgóság nem mindenütt terem óhajtott gyümölcsöket, ennek oka a csaknem mindenütt észlelhető anyagi elszegényedés s némely helyeken a népesség utóbbi években lett megfogyatkozása. Tisztaberek hajdan szép virágzó egyház volt s ma már parochiája, tornya dülőfélben, temploma, iskolája meszeletlen, s mint a szomszéd kishodosi egyház a hivek rendkívüli megterheltetése mellett csak közmunkával szerezheti be napi szükségleteit; ily szomorú anyagi viszonyok között van Magosliget, D.-Apáti, Sz.-Kóród, Sárköz, s a még nem rég jó hirben álló Apa és Patóháza, mely utóbbi a jobb módú egyháztagek elpusztulása miatt templomát felépíttetni nem bírja. Vannak még ezeken kívül több elszegényedett egyházaink, a melyek a lét és nemlét küzdelmes halálharczát vívják, s a melyek sovárogyva várják a még nem rég megteremtett közalap reájuk is kiterjedhető áldásait.

Ünneprontási botrány egyházmegyénk területén egy helyen, nevezetesen Egriben történt, hol egy Kelemen Ferencz nevű egyén Karácson másodnapján a parochia és templom mellett sertést perzseltetett; a botrányos ügy hatósági ellátás alá került, de a botrány-

tevő — miután a helybeli egyháztagek az igazság háttérbe szorításával inkább a bünös érdekében tanuskodtak — csak 10 frt büntetésben lett elmarasztalva. Verekedésért egy, és tolvajlásért szinte egy egyén volt büntetve.

Törvénytelen szülöttek száma 62, vegyes házasság kötött 19, áttért hozánk 2 fi és 6 nő, összesen 8. Vadházasságok száma összesen 26, ezek közül 5 Szinérváraljára, és ugyancsak 5 Udvarira esik. Hitelveinkkel ellenkező babonák leginkább a vegyes vallásu közösségekben mutatkoznak, azonban szórványosan más helyeken is lehet észlelni — szertartás nélküli temetkezésről sehol nem tétetett jelentés.

Építkezések, javítások. Adorjában a templom és torony bezsindelyeztetett.

Nagybányán a templomon és lelkészlakon 1300 fr értékű javítás tétetett, mi főképp az egyház főgondnokának Szendi Antal urnak érdeme a ki maga 500 frttal járult a szép cél megvalósításához.

Tizsaberken egy szárazmalom vásároltatott az egyház részére 210 frton, de miután kölcsön pénzen történt a vásárlás, nagyon félő, hogy a vidéki gözmalmok mellett a szárazmalom sovány jövedelemhez sem juttatja a jó remény fejében vásárló egyházhiveket.

Hiripen szép és kényelmes lelkészlak épült, mely az egyházhivek által teljesített napszám és fuvarozáson kívül 2000 frtba került, ezen kívül a torony fedelét is kijavították.

Kis-Kólcson az egyházi épületek befedésére 275 frt költség fordított.

Nagy-Kólcson a tornyot bezsindelyezték és újból deszkázták.

Krassón a tanító udvarán levő istállót kiigazították és bepálasolták.

Magosligeten a teljesen romlásnak indult harangozó lak, valamint az iskolaépület kijavított, az egyháztagek által e célra közmunkával keresett 44 frtból.

Méhteleken a templom kívül belül kimeszeltetett, s az új szószék koronával és szönyeggel ellátott.

Nagy-Paládon egy 565 frt értékű harang vásároltatott, mely összeg jó részben a hivek önmegadóztatása folytán állított elő.

K. Remetén a lelkészlak újból fedetett.

Udvariban a templom újból zsindelyeztetett.

Józsefházán új lelkészlak épült s befedtetett, teljes befejezése tavasszal fog eszközöltetni.

Vámfaluban a tanító udvarán levő istálló befedtetett.

Szinérváralján az új iskolaház teljes kiépítése befejeztetett.

Kegyadományok. Amazson De Gerando Ágostonné sz. gróf

Teleky Emma urnő a tanítói kert szomszédságában 400 □ ölnyi földet kerti haszonélvezetre ajándékozott. Nagy-bányán Szendy Antal a maga és édes anyja nevében 500 frtot. Hanzulovics Lajos gyógyszerész róm. kath. 50 frtot ajándékoztak, Torday Imre pedig vegyes vallású s nagy részben nők által képezett bizottság közreműködésével egy közvacsorával összekötött estélyt rendezett s az egyháznak 500 frt jövedelmet szerzett. Krassón Parlagi László és neje az urasztalához 45 frt értékű ezüst kelyhet készíttetett, Solymosi Ignác egy köből buzát, Májer Salamon 12 frt 80 krt iskolai tanszereket ajándékozott, Jakó Antal postamester pedig 15—20 frt értékű térképpel gazdagította az iskolát. Ar.-Megyesen a Zákány féle hagyomány befizettetett. Méhteleken ö. cs. k. Ap. felsége az iskola felépítésére magán pénztárából 100 frtot, néhai Fehér Józsefné Enyedi Juliánna pedig egyházi czélokra 50 frtot adományozott, ugyan e czélra a fiatal emberek kántálással kerestek 10 frtot. Petrovics Ignác róm. kath. szatmári lakos pedig a szószék ujjá alakításához 17 frttal járult. Mikolában Kölcsey Galgóczy Anna urnő egy művészi kivitelű értékes urasztalát s erre szép ékes terítőt készíttetett. Misztótfaluban Grell Józsefné Toth Kornélia és Antonia urnők a szószéket és urasztalát 35 frt értékű bársony terítéssel látták el, Lajos György tanácsbíró ur pedig az iskola számára egy számoló gépet ajándékozott. Pálfalván De Gerando Attila és Márton Bálint urak az iskola épületbe egy-egy öntött vaskemenzét ajándékoztak, a közoktatási m. miniszterium pedig Soltész János lelkész közbenjárására a tantermet taneszközökkel látta el. Patóházán id. Pap Mihály és Papp András egyházi czélra 8—8 frtot adományoztak. Az erdődi fiók egyházban gróf Károlyi Alajos templom helyiségül 100 □ öl földet. Szentmártonban a szószékre róm. kath. Kállay Anna urnő szatmári lakos egy ezüst rojttal szegett értékes szőnyeget. S-Ujlakon Kerekes Lászlóné urnő az ur asztalára 2 darab 30—30 frt értékű szép terítőt ajándékozott, s ezen kívül a néhai Parajdi György 100 frt hagyománya az egyház pénztárába befolyt. Avas Újváros on özv Székely Zsuzánna asszony az egyháznak 120 frtról szőlő kötlevelet ajándékozott, mely összegnek tényleges birtokába azonban az egyház csak a hagyományozó halála után jut. Végül Apahegyen Czompa József 5 frt s néhány krajczárral szaporította az egyház tőkepénzét.

Iskolaügy. Egyházmegyénk iskoláiban az oktatás és nevelésügy a múlt évi helyzethez viszonyítva határozott javulást mutat. Tanítóink nagyobb részt lelkiismeretesen végzik teendőiket, vannak azonban közöttük fájdalom olyanok is, kik vagy nem tudják vagy nem akarják felfogni a hivatalokkal járó nagy felelősséget, kezeikre bízott nemzedék jövőjét. Vannak kik egy általában nem ismerősök

a mai kor nevelési szabályaival. S kik nem állanak az ismeretek azon magaslatán, hova feljutni ma már minden néptanítónak elengedhetetlen feltétele. Nem kisebb baj az, hogy az egyházak előjárói nem érzik magukat hivatva a rendes iskoláztatásra lelkiismeretesen felügyelni. Az iskolaszék csaknem minden egyházban megalakult, de a tagok csak ritka helyen teljesítik pontosan kötelességüket. Ohajtandó, hogy az egyházmegyei iskolatanács mielőbb beterjessze megbízatásához képest munkálkodása eredményét, hogy így a tanításbani egyöntetőség által is jövőre még több siker biztosíttassék.

Tanítóink közül kitünő eredménynyel tanított 16, jó eredménynyel 18, elegendő eredménynyel 12, nem elegendő eredménynyel 5.

Meg kell még emlitenem e jelentésem kapcsában mint öröndetes életjelt azt is, hogy némely egyházaink közmunkák teljesítése által igyekeztek a napi szükséglet fedezésére szolgáló eszközöket beszerezni; így szerzett p. Mikola jelentékeny összeget, Magasliget 44 frtot, Garbolcz 24 frtot, egy báltartással 55 frtot, N.-Hodos 323 frtot, Tisztaberek 45 frtot, Sárköz-Ujlak táncmulatság tartással 40 frtot, Hirip szinte táncmulatsággal 76 frtot.

Takarékmagtárak több egyházakban alapítottak, s hol még nincs, alapításuk tervben van.

Elhalt a múlt évben a lelkészi kar Nesztora udvarii lelkész Bartók Ambrus, életének 82-ik, hivataloskodásának 52-ik évében; Polyák László szintén udvarii tanító pedig egy önfeledt pillanatában önkezeivel vetett véget életének. — Lengjen béke s szelid nyugalom poraik felett!

Az alapos és részletes jelentés elismeréssel fogadtatván, annak kedvező viszonyokat jelző tételei örömmel vétetnek tudomásul, míg a több helyeken felmerült anyagi és szellemi hanyatlást mutató események felett mély sajnálatát fejezi ki közgyűlésünk.

32. Midőn a fentebbi számban az esperesi jelentésben elsorolt kegyeletes adományok jegyzőkönyvileg megörökítettnek: indítványba tétetik, hogy ez intézkedésről az ott megnevezett nemes szívi adakozók értesíttessenek.

Az indítvány alapján elrendeltetett, hogy az egyházi célokra adakozó kegyeletes érzelmi hűveknek egyházmegyei gyűlésünk jegyzőkönyvének egy-egy példánya kinyomva küldessék meg.

33 E speres ur jelenti hogy a vámfalui, amaci, udvarii lelkészi megürrült állomások még a régibb választási, törvények alapján töltettek be; továbbá a szatmárhegyi, ombodi, mikolai tanítói állomásokon esperesi intézkedésével a megválasztott tanítók alkalmaztattak.

E jelentés tudomásul vétetvén, a betérjesztett választási jegyzőkönyvek alapján Vámfaluban Nagy Károly, Amacon Kató Béla, Udvariban Hajdu Albert, lelkészek; Szatmár-hegyen Kolumbán Sándor, Ombodon Peleskei Dániel rendes- Mikolában Farkas Imre segédtanítók, mint a nevezett egyházakban közakarattal szabályszerűen megválasztott belhivatalnokok készséggel megerősítetnek.

34. Felvétellett az 1883. január 8-án tartott egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyvének 18. sz. a. kinevezett szavazatbontó küldöttség jegyzőkönyve, melynek tartalma szerint az egyházmegyei elnökségre beküldött 41 szavazatból Bencsik István 40 szavazattal esperesnek, Ujfalussy Miklós mind a 41 szavazattal egyházmegyei gondnoknak ujonnan megválasztattak, s a szavazatok az egyházmegyei gyűlésre betérjesztetnek.

Az eredmény lelkesült örömmel vétetik tudomásul annivalinkább mert az egyházmegyei közóhajtásnak ily összhangzó nyilatkozata legszebb bizonyítékát képezi a bizalomnak és ragazkodásnak és hálás méltánylása a közszeretletben és tiszteletben tartott elnökök eddigi érdemeinek.

E választás szabály szerint tudomás és megerősítés végett az egyházkerülethez terjesztetik fel.

A lezárt szavazatok megsemmisítése — bár az már a küldöttség hatás köréhez tartozott volna — elrendeltetett és végrehajtatott.

35. Minthogy ismételten s egyhangulag megválasztott egyházmegyei gondnok ur ő méltóságát közgyűlésünk személyesen nem üdvözülheti:

Egyházmegyénk e választás feletti őszinte örömének és tiszteletteljes üdvözlétének tolmácsolásával esperes ur elnöklése alatt Soltész János, Gulyás Lajos, Lajos György és Böszörményi Zsigmond urakból álló küldöttség bizatik meg.

36. Az 1883. január 8-iki gyűlés 12. sz. a. végzésében az egyházmegyei közgyűlés tanácskozási szabályainak s ügyrendének javaslatban előterjesztése küldöttségre bízván, a javaslat következőkben adatik elő:

A nagybányai ref. egyházmegye gyűlésének házszabályai.

Általános szabályok.

1. §. Minden tavaszon nagyközgyűlésnek, — azután a szükséghez képest az elnökség, a tanács fele vagy tíz egyház kívánatára kisebb gyűléseknek kell tartani.

2. §. A tavaszi közgyűlések az egyházmegye által elfogadott sorozat szerint tartandók, s a gyűlés tartó egyház kívánatára 8 óra-kor isteni tisztelettel kezdendők meg.

3. §. Szónokló lelkészt a gyűlést tartó egyház választhat, ha pedig az nem tenné, az esperes gyűlés tartása előtt legalább egy hónappal nevez ki.

4. §. Az elnökségnek kötelessége belátása szerint az isteni tisztelet előtt vagy azután előértekezletet tartani.

5. §. Minden kérelmi és kereseti ügyiratok gyűléstartása előtt 10 nappal beadandók, kivételesen beadhatók azon keresetek, melyek tárgyai a gyűlést megelőző 10 nap eseményeiből meritvék.

6. §. Az önálló indítványok gyűlés folyama alatt is beterjeszthetők, azonban mindenkor írásban, és a következő gyűlésen tárgyalandók — addig megismerés végett körözendők.

7. §. Legelől mindenkor a közérdekű közigazgatási ügyek vétetnek fel, előbb az egyházkerületet aztán az egyházmegyét, egyes egyházakat, végül az egyéneket illetők.

8. §. A törvénykezési ügyek a gyűlés első napján délután zártülésben intéztetnek el.

9. §. Az egyes személyeket érdeklő kisebb fontosságú ügyek, az illető felek beleegyezésével a gyűlés által választott bizottság által ülésen kívül is elvégezhetők.

10. §. Az ily bizottság eljárásáról a közgyűlésnek köteles mindenkor jelentést tenni.

11. §. Mindenféle közigazgatási ügyek nyilvánosan tárgyalandók. Az elnökség.

12. §. Külön választja a tárgyalandó ügyeket természetök szerint közigazgatási- és törvénykezésiére.

13. §. Megnyitja a gyűlést és tárgyalás alá terjeszti az ügyeket.

14. §. Gondoskodik a szólanak akarók neveinek feliratásáról.

15. §. Joga és kötelessége a rendzavarókat, helytelenül szólókat, vagy a gyűlés iránt tartozott tiszteletéről megféledezőket a vétés fokozatához képest figyelmeztetni, rendre utasítani, tőlök a szót megvonni s esetleg kiutasítani.

16. §. A határozatot vagy ítéletet a közhangulat, többség akaratára, vagy szavazás általi eldöntés szerint nyilván és érthetően ki-mondani.

17. §. Az előfordulható körülményekhez képest az elnökség a gyűlést rövid időtartamra felfüggesztheti.

18. Az elnökség joga a gyűlés bezárása.

A gyűlési tagok.

19. §. Három osztályba sorozhatók u. m. a) egyházi képviselők, b) lelkészek, c) megbizás nélküli hallgatóság.

20. §. Egy egyház egy képviselőnél többet nem küldhet, erre tanítóját is megválaszthatja.

21. §. Az egyházi képviselőknek, lelkészeknek a közigazgatási ügyekben egyenlő szabad szólási és szavazati joguk van.

22. §. A megbízás nélküli hallgatóság szólásjoggal nem bír.

23. §. A megbízó levél jegyzőkönyvi kivonat alakjában egyházi pecséttel ellátva lelkész és gondnok aláírásával állítandó ki.

24. §. A szólanı kívánók neveiket az illető elnöki megbízott által feljegyeztetik, s kötelesek az ügy érdekéhez a gyűlés méltóságához illő modorban beszélni.

25. §. A szólás a megállapított szabályzat szerint mindenkinek egy ügy tárgyalásánál csak egy ízben engedtetik meg, kivéven azon esetet, ha személyes kérdés fordul elő, a mikor a sértett félnek szólanı minden előforduló alkalommal joga van.

26. Ha a személyes kérdés azonossága felett kétség támad — a gyűlés ítélete dönt.

27. Minden tárgyalás alatti üggyhöz a gyűlés alkotó tagjának azon rendben van joga szólanı, a mint nevét szólanı kívánók közé feljegyeztette.

28. §. A rendzavarók, gyűlés tekintélyét megvetők vagy indultatos személyeskedők ellen a 15. §. szabálya alkalmazandó.

29. §. Az indítványok tárgyalásánál az indítványtevőknek első ízben és a tárgyalás végén joguk van szólanı.

30. §. A tavaszi közgyűlés egy évre mindig rendes szavazatbontó bizottmányt választ.

31. §. A választott bizottmány a maga körében minden előforduló esetekben a szavazatokat egész nyilvánossággal bontja fel, és az egyházak nevének elhagyásával olvassa el. Ha azonban a szavazatok beadása egyházmegyei gyűlésre esik, azok felbontása felett a közgyűlés határoz.

32. §. Közgyűlést feloszlatni csak a gyűlés határozó többségének van joga.

33. §. A gyűlések jegyzőkönyvei minden ülés végén, vagy a következő ülés elején felolvasandók és hitelesítendők.

34. §. Rendkívüli esetekben a hitelesítést küldöttség is végezheti.

35. §. Minden rendkívüli előforduló gyűlési esetek felett határozni vagy szabályt alkotni a közgyűlés illetékes többségének van joga.

E tanácskozási szabályzat és ügyrend közgyűlésünk által elfogadtatván, annak érvényben tartása és alkalmazása ezutánra határozatilag kimondatik.

37. Ugyanazon gyűlés 14. sz. a. a lelkészválasztási új törvények alapján az egyházak osztályozása és lelkészek minősítése ter-

vezetének elkészítésére az ideiglenes kijelölő bizottság utasított, s a tervezet jelen gyűlésünkre következő alakban terjesztett be.

Vélemény a lelkészek minősítéséről és egyházak osztályozásáról.

Meggyőződésünk szerint arra gondolni sem lehet, hogy minden egyes lelkész személyenként minősíttessék, hanem teljesen elegendőnek tartjuk az egyházak osztályozása alapján a pályázhatóság kelletkei által meghatározni a lelkészek minősítését: ennél fogva általános szabályokban kívánjuk felállítani azon korlátokat, melyeken belül jogosítva lesz minden a lelkészi pályán működő egyén képzettsége és érdemei szerint fokozatosan úgy az anyagi jobblét, mint a nagyobb munkássági tér elnyerésére. Az ezen elvből kiinduló szabályok következők lehetnének:

1. Első osztályu egyházba az első és másod osztályu egyházban legalább 4 év óta, harmad osztályu egyházban 8 év óta kifogástalanul szolgáló lelkész, vagy 4 évi segédlelkészséget viselt s külföldi egyetemeken járt és a képességi vizsgát kitünő eredménnyel letett lelkészjelölt, — rendes lelkészeknél ha kitünő képességi bizonyítvány hiányzanék, az egyházi irodalom terén kifejtett munkásság és önképzés igazolásával bíró egyén választható.

2. Másod osztályu egyházban a 2-od és 3-ad osztályu egyházban 4 évet, 4-ed oszt. egyházban 8 évet sikeres munkássággal eltöltött rendes, 4 évet szolgált kitünő képzettségű s. lelkész, és lelkészi képesítéssel bíró s gyakorlati téren is működött tanárt lehet választani.

3. Harmadosztályu egyházba minden rendes és képesített segédlelkészek közül, amazoknál tekintet nélkül szolgálati idejökre, emezeknél 3 évi gyakorlati szolgálat után — lehet választani.

4. Negyedik osztályu egyházba minden lelkészi képesítéssel bíró egyén választható, és ha pályázó nem lenne, az egyházmegyei tanács meghatározott időre segédlelkészt rendel, a ki előtt azonban a más illetékes helyre való pályázat tere időközben is szabadon áll.

5. Ha pályázó nem jelentkeznék, azon esetben mindenkor az egyházmegyei tanács tölti be a megürült lelkészi állomást.

6. A kijelölésnél az illető bizottmány különös figyelmet fordítson a pályázók gyakorlati téren való működésökkel szerzett érdemeire, s ez érdemeknek a különben egyenlően jogosított pályázóknál előny adandó.

7. Minthogy egyházi életünkben a lelkészetnél oly nagy tért foglal el a szónoki előadás, azon óhajításunknak adunk kifejezést, hogy a jelöltségnél az egyenlően jogosultak között súly fektetendő a szónoki képességre; a főiskolai lelkészképzésnél theologus ifjaink a szónoki előadásokban kiváló gonddal képeztessenek és abból bizonyítványaikban külön osztályzattal láttassanak el.

Az egyházak osztályozása nézetünk szerint egyházmegyénként hajtandó végre már csak minden egyházmegye jogi állásának érdekében is. De meg nem hogy az egész magyar ref. egyházban, hanem még egy egyházkerületben sem lehet egy mérték alá vonni azok osztályozását mindaddig, míg a lelkeszi fizetés minimuma törvényileg megállapítva nincs, és míg lelkeszeink nagyobb részének fizetését bizonytalan értékű és jövedelmű termények és földbirtok képezik. Sőt erre vonatkozólag amennyiben egyházunk hiveinek úgy száma, mint anyagi helyzete vidékenként az egyes egyházakban nagyon különböző: a minimumnak egyházkerületenkénti meghatározását sem tartanók helyesnek, ezt is csak egyházmegyénként lehet véleményünk szerint megállapítani.

Ebből kifolyólag a nagybányai egyházmegyében egyházaink között következő osztályokat lehetne felállítani: első osztályban a 800 frton felüli lelkeszfizetést adók; 2-ik osztályban 600—800 frtig, 3-ik osztályban 400—600 frtig, és 4-ik osztályban a 400 frton aluli fizetésűek.

E tervezet teljes egészen elfogadtatván, az egyházkerületi gyűlésre felterjesztetni rendeltetik. Minthogy pedig az egyházak osztályánál kimutatott fizetés az egyházak különböző viszonyai, és a föld s termékek bizonytalan értéke miatt e gyűlésen megállapítható nem volt: esperes ur megbizatik, hogy minden egyház lelkesze és presbyteriuma körlevélileg hivassék fel a lelkeszi fizetésnek pénzértékbeni szabatos kimutatására.

38. Soltész János egyhm. főjegyző és tanácsbíró a zsinati törvények életbeléptetése végett kiadott egyházkerületi utasítások folytán úgy maga, mint összes tisztársai hivatali lemondását beterjeszti, meleg szavakban adva kifejezést saját s tisztársai köszöneteinek az egyházmegye eddig tanusított megtisztelő bizalmáért.

A hivatalból történt lemondás tudomásul szolgál s az új választás elrendeltetik azon hozzáadással, hogy amennyiben az egyházkerületen az egyházmegyei tanácsbírák száma még nem állapított meg: esperes ur csak ennek megtörténte után foganatosítsa az újválasztást. A bejövendő szavazatok felbontásával az egyházmegyei elnökség s Lajos György, Gulyás Lajos, Böszörményi Zsigmond és Szél György urakból álló küldöttség bizatik meg, felkérve esperes ur, hogy ha az elrendelt szavazásnak egy vagy más irányban eredménye nem lenne, a szükséges szavazást rendelje el.

39. Indítványba tétetett, hogy úgy a zsinati törvényeket átlengő paritás elveinél fogva, mint ugyanazon törvények 38. §-ának f) pont-

jára tekintettel, egyházmegyénkben e lelkészi jegyzőség mellett világi jegyzőség is szerveztessék.

Közgyűlésünk a tett indítványt közhelyesléssel fogadja, s a két lelkészi-jegyzőségen kívül két világi u. m. fő- és aljegyzőséget rendszeresít, s felkéri esperes urat, hogy a szavazást a tisztikarra már ez értelemben rendelje el.

40. Esperes ur felhívja a közgyűlést, hogy amennyiben a zsinati törvények értelmében a kerületre küldendő képviselők választása az eddigi gyakorlattól eltérőleg az egyházmegyei közgyűlés joga és tiszte, — nevezett képviselők választását eszközölje.

Innen folyólag közfelkiáltás útján egyházmegyei lelkészi képviselőül Soltész János, világi képviselőül Nagy Béla urak választattak meg 3 évre, s részökre a megbízó levél jegyzőkönyvi kivonaton kiadatni rendeltetett.

41. Beterjesztett és olvastatott a krassóvidéki lelkészi értekezlet már hirlapilag is közzétett s ismeretessé lett memorandum.

Hosszas és beható vita után beterjesztett memorandum jelen alakjában 21 szóval 14 ellenében a tárgyalás alapjául nem fogadtatott el.

42. A józsefházai, d.-apátii, udvari lelkészi s ez utóbbi tanítói díjlevelei is ujonnan szerkesztett alakban megerősítés végett beterjesztetnek.

E díjlevelek a régiekkeli összehasonlítás és véleményezés végett Molnár Lajos lelkész és Egey Ferencz képviselő uraknak kiadatnak, jelentésök még a gyűlés folyama alatt bevértván.

43. Könyvtárnok Szél György és egyházmegyei pénztárnok Gulyás Lajos 1882-ik évi számadásaikat megvizsgálás végett beterjesztik.

Ezen számadások megvizsgálásával Gergely Károly és id. Böszörményi Sándor urak megbizatnak, s jelentésök a jövő egyházmegyei gyűlésre lesz beadandó.

44. Az 1882. aug. 14-én tartott egyházmegyei gyűlés 97. sz. a. határozatában a szamoskőrödi egyház lelkésztanítói fizetése rendezésével megbízott küldöttség beadja munkálatát és véleményét, és az fel is olvastatott

A küldöttség véleménye elfogadtatik s a fenhagyott kérdéses pontokra nézve meghatározatott, hogy az adót és fát a lelkész által kívánt mennyiségben, s a 3-ik osztályban levők a 3 véka buzát — fizetik, s e változtatással a lelkész-tanítói évi díj 5 évre megerősítettik, utasítván az

egyház előjárósága a díjlevélnek 3 példányban leendő szabatos elkészítésére és betérjesztésére.

A küldöttség által bepanaszolt szenvedélyeskedő egyháztagok megrovatnak, különösen pedig Révész János megdorgálandónak ítéltetik, egyszersmind figyelmeztetnek, hogy hasonló eset előfordultával szigorubb büntetés alá fognak esni.

45. A misztótfalusi egyház hivei azt kérik, hogy az Udvariba elávozó lelkészök után üresen maradt hivatali állást a tanítóival csatolhassák össze, kérelmeket elszegényedéssel és azon indokkal támogatják, hogy az ekként megmarasztható belhivatalnoki fizetés részletét egyházi épületeik javítására s általában anyagi erősbitésükre fordítanák, kifejezván azon szándékukat, hogy kitűzött céljuk elérésével ismét mind a két hivatali állást be fogják tölteni, egyszersmind csatolják a lelkész-tanító fizetésének tervezett díjlevelét.

Egyházmegyei közgyűlésünk felgondolva a misztótfalusi egyház szomorú anyagi helyzetét, de szem előtt tartva annak mind felekezeti, mind nemzetiségi hivatását, — az egyház kérelmét oly módon teljesíti, hogy oda adminisztrátori hatáskörrel bíró segédlelkész-tanítót nevez ki a gyakorlati lelkészi működéséről előnyösen ismert Sátor Dávid segédlelkész személyében. A betérjesztett fizetés tervezetet helyben hagyja s megerősíti, azonban szoros kötelességévé teszi az egyház előjáróságának, hogy az eddigi két hivatalnok egész fizetése bevételként, abból a felesleg mindenkor takarékpénztárba tétessék, minek ellenőrzésével Gulyás Lajos lelkész és Lajos György tanácsbíró urak bizatnak meg. — Midőn egyházmegyei közgyűlésünk e hivatali egyesítést 3 évre helybenhagyja, megerősítés végett az egyházkerületi gyűlésre pártolólág terjeszti fel.

46. D.-Apátiban lakó Balog Erzsébet férjezett Gergely Andrásné azon kérelmét terjeszti be, hogy miután a néhai férje sz.-kóródi lakos Sebestyén Lászlóról maradt kiskoru, de vele lakó gyermekeinek 4 holdnyi birtokát a kóródi egyház előjárósága tetemes egyházi adóval róvta meg, — e teher alól annyival inkább mentessék fel, mert D.-Apátiban a rendes egyházi adót férjével fizeti.

Minthogy egyházi adófizetésre mindenki ott kötelezhető a hol lakik, és mivel Gergely Andrásné kérelmező e kötelezettségének D.-Apátiban eleget tesz : a Sz.-Kóródon reávetett egyházi adó terhe alól felmentetik.

47. Felvétetett a mikolai egyház belhivatalnoki díjleveleinek rég időtől fogva vita tárgyát képező némely pontjai megvizsgálására

és szabatosabb meghatározására utasított küldöttség véleményes jelentése.

A küldöttségi vélemény elfogadtatván, egész terjedelmében az illető egyház előjáróságához a végett tétetik át, hogy az abban foglalt módosítások szerint alakítsa át a díjleveleket. A lelkésznek azon utólagos kérelme, hogy a vagyontalan özvegy asszonyok, férjtelen nők s helytartó czigányok által teljesíteni szokott, s egyházi határozat szerint kötelezett napszámok, az új díjlevelekbe bevétessenek: — egyházmegyei gyűlésünk által határozatilag nem teljesíthető, — hanem az eddigi gyakorlat ezután is fentartandó.

48. Szilágyi József sályi lelkész leányát Simenszky Aurélnét, — ki mint özvegy ideiglenes postakezelő Mikolában 1882-ik évben illetéktelenül rovatott meg az egyházi előjáróság által 1 hectoliter buza fizetésével, -- e teher alól feloldatni, illetőleg azon terhet 16 literre leszállíttatni kéri.

A mennyiben a mikolai egyháztanács intézkedését azzal indokolja, hogy Simenszky Aurélné a bérkivetés idején az állami postamesteri fizetésnek teljes élvezetében állott, és családja akkor tisztán református vallású volt, — és mivel az egyháztanács által tekintetbe vétetett az is, hogy nevezett nő fél évig huzta a rendes fizetést, és ez alapon a reá kivetett 1 hectoliter buza $\frac{1}{2}$ hectoliterre szállíttatott le: Szilágyi József kérelme nem teljesíthető, és az egyházi előjáróság eljárása helybenhagyatik.

49. A mikolai egyháztanácsban Ablonczy József 1881/2-iki reá kivetett provent ügyében — amennyiben véleménye szerint minthogy azon évről K.-Remetén fizetett, megterhelhető nem volt, — felvilágosítást kérvén, a szerzett bizonyítékok kiderítették, hogy nevezett fizetett ugyan Remetén egyházi adót, de előbbi évekről, s az erről szóló 1882-ik január 19-ik napján kelt nyugta a lelkész által tévesen kiállítottak jeleztetik, mert akkor nevezett csak hátralékos tartozását róvta le.

A hibásan kiállított nyugta, s az azt igazoló k.-remetei lelkész bizonyítása alapján teljesen világosságba helyeztetett, hogy Ablonczy József a hivatolt évről jogosan vétezt a mikolai egyházi adózók sorába.

50. Ugyancsak a mikolai egyháztanács jegyzőkönyvi kivonaton Kölcsey Antal presbyter azon indítványát terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy határozatilag mondassék ki, miszerint a vegyes házasság halál általi felbontása esetén elmaradt férfi vagy nő-özvegyek mily módon rovassanak meg egyházi adóval?

Minthogy minden egyház viszonyai, fizetési kivetései

különbözők : a hivatolt irányban általánosan határozó szabályt felállítani nem lehet, s minden ilyen esetekben az egyházak belkörü intézkedési tere érintetlenül fenhagyatik.

51. A rozsályi leányegyház hivei a végett folyamodnak, hogy a tiz évvel ezelőtt beszüntetett lelkészi állomásnak visszaállítása, illetőleg rendes lelkész-tanítóvali betöltése, — azon indokból, mert a tulnyomó idegen felekezetek elnyelésétől fenyegettetnek, és mert a mostani segédlelkész-tanítói állomás mellett a felügyelő lelkészt is fizetniök kell, s azon tervöket, hogy épületeiket megújítsák, nagy részben megvalósították, — engedjék meg, s 600 frt 20 krra értékelt új díjlevelüket jóváhagyás végett beterjesztik, kérvén az egyházmegyei gyűlést, hogy a rendes lelkész-tanítói állomáson a jelenlegi segédlelkész-tanítót megerősíteni kegyeskedjék.

Az egyházi hivek kérelmének azon része, melyben 10 év előtt leányosított egyházuknak függetlenítése, s rendes lelkész-tanítóvali ellátása engedélyeztessék, a felhozott indokok alapján teljesíttetik és az egyházkerületi gyűlésre jóváhagyás végett pártolólág felterjesztetik. A másik rész azonban, hogy t. i. a mostani segédlelkész-tanító a rendes lelkész-tanítói állomáson véglegesen erősíttessék meg, részint lelkészválasztási törvényeink alapján, részint az illető egyénnek az iskola ügye körül évek óta tapasztalt hanyagsága miatt — meg nem adható.

Egyházkerületi jóváhagyás után megbizatik esperes ur a szabályszerű pályázat kihirdetésével, és az egyházi előjáróság utasíttatni fog a lelkész-tanítói díjlevélnek 3 példányban leendő szabatos elkészítésére és beterjesztésére.

52. Az uszakai egyház hivei az egyházuk által lelkésznek évenként határozott mennyiségben fizetni kötelezett 50 köből buzának leszállítását azon okból kérelmezik, mert a lakosok egyharmada birtokilag elpusztult, és a kötelezett mennyiség többé ki nem vethető, sőt ez utóbbi okból már a fizetetlen hátralék mintegy 30 köbölre megy, a mint azt az esperes ur által az ügy vizsgálatával megbízott küldöttség kimutatja és igazolja.

Lugossy Dániel és Sepsy Dezső urak azon megbízással küldetnek ki az uszakai egyházba, hogy a jelenlegi presbyteriummal és lelkésszel egyetértőleg, a mostani viszonyok alapos tanulmányozásával, a belhivatalnoki fizetéseknek új méltányos kivetési rendszer alapján leendő módosítását eszközöljék, szem előtt tartva egyszersmind a régi fizetési kulcsot. A tetemes bérhátralékok tisztázására a feleket kölcsönös egyetértéssel utasítsák, s eljárásuk eredményéről e. megyei gyűlésünket jövő alkalommal értesítsék.

53. A nagykolcsi egyház tagjai, — azon okból, mert a hivek elszegényedtek és tulságosan meg vannak terhelve, és mivel lelkészek a közelebbi tagosítás által 20 hold föld haszonélvezetébe jutott, — a lelkészi fizetésnek bizonyos mérvű alábbszállítását kérelmezik.

Az egyház viszonyainak megvizsgálására Gergely Károly krassói lelkész és Egey Ferencz urak azon megbízással küldetnek ki, hogy véleményes jelentéseket ezen ügyben a következő egyházmegyei gyűlésre terjeszszék be.

54. Nagy Béla világi tanácsbíró ur azon sajnos tapasztalatból kiindulva, hogy ime hány egyházból kérvényezik a lelkészi fizetés leszállítását, holott a hivatal követelményeivel szemben tudjuk, hogy kivált egyházmegyénkben mily szegényen vannak belhivatalnokaink dijjazva, s már a mai társadalomban a sokkal kevesebb készültkű egyénekkel betöltött állomások is jobban vannak javadalmazva: indítványba teszi, hogy a belhivatalnokok anyagi jobblétének előmozdítása s az arra szolgálható eszközök tanulmányozása végett e fontos ügy egy küldöttségnek adassék ki.

Egyházmegyei gyűlésünk, különösen pedig belhivatalnoki testületünk elismeréssel fogadva e nagy horderejű s nemes irányu indítványt, az abban kimutatott cél tanulmányozására s az eszközök, módozatok kikeresésére s javaslatba tételére Soltész János elnöklete alatt Nagy Béla, Szeőke Barna, Császy Bálint, Lajos György, Böszörményi László, Gergely Károly, Szél György, Balogh István, Szabó Lőrincz urakból egy küldöttséget választ, kérvén tanácskozásuk s munkálatuk eredményét a következő gyűlésünkre beterjeszteni.

55. Olvastatott Ujfalussy Miklós egyházmegyei gondnok ur ő méltóságának ez órában érkezett s közgyűlésünkhöz intézett levele, melyben fájdalmasan jelzi, hogy a Szamos folyó rohamos áradása miatt, nem jöhet el, s nagyon jól esett volna neki személyesen adni kifejezést azon hálás érzületnek, melyet mint feledhetetlen ereklét fog keblében megőrizni egyházmegyénk irányában ufolagi megválasztatásáért, — de meg hogy ismételt alkalmat vett volna magának annak kérelmezésére, hogy f. évi január 8-án tett határozott lemondását szíveskedjék elfogadni és egyszersmind a főtiszt. egyházkerületnek is bejelenteni. Változhatatlan mély tisztelete és ragaszkodása után Istennek áldásait könyörgi szeretett egyházunkra, kívánván, hogy legyen annak jóléte jövőre oly állandó, a mily hányatott és keserű volt múltja századokon keresztül; végre kéri, hogy őt, mint az egyháznak egyik szerény, de buzgó munkását tartsa meg az egyházmegye mindenkori kegyeiben és jó emlékében.

Meghatott érzülettel hallgatta egyházmegyei közgyűlé-

sünk e levélnek lemondó tartalmát, de még mindig szereti táplálni a reményt, hogy a közbizalom és ragaszkodás kérő szózatát meg fogja hallgatni egyakarattal ujonnan megválasztott gondnokunk, s utasítja fennebb megbízott küldöttséget, hogy e lemondás visszavételét és a szeretet választásának elfogadását kinyerni törekedjék.

56. A pettyéni egyház előjárósága megvizsgálás és jóváhagyás végett beterjeszti az általa építtetni szándékolt lelkészlak tervezetét.

Helybenhagyatik és a tervezett építkezés végrehajtására az egyház előjárósága felhatalmaztatik.

57. Az ujonnan kiállított díjlevelek átvizsgálásával, s a régiekkel összehasonlításával megbízott küldöttség jelentését beterjeszti, melyszerint az udvarii lelkész díjlevelénél a fa, széna és közmunkaváltásra vonatkozólag a természetbeni fizetés javasoltatik; a tanítói új díjlevelnek a régitől eltérése, a mennyiben biztos mennyiségben van kimutatva, kedvezőnek jeleztetik; a dobrács-apátii lelkész-tanítói díjlevél, mivel régibb nincs, nem is volt, megerősíttetni véleményeztetik; a józsefházi díjlevél, minthogy tartalmával a réginél többet s határozottabb mennyiségben biztosít, helyben hagyandónak ajánltatik.

A jelentés tudomásul vétetvén, az abban kifejtett vélemények elfogadtatnak s illető egyházak előjáróságai díjleveleiknek a szabályos kelékekkel ellátására és esperes urhoz beterjesztésére utasíttatnak.

58. A változásba helyezett belhivatalnokok költözködési idejére nézve kérdés tétetvén:

Arra a folyó évi ápril 8—15-ig terjedő hét jelöltetik ki.

59. Józsefházáról 7 egyháztag az új lelkészi díjlevél kiállítása ellen panaszt emel, annak szervezetét igazságtalannak mondják, azonban önként ajánlkoznak a tehernek egyesekei felemelésére, ha az úgy a nagyobb, mint a kisebb birtokosoknál aránylagosan vitetik véghez.

Folyamodók terhére a panasz alapos megvizsgálásával Szabó Lőrincz, lelkész és Jeszenszky Márton urak megbizatnak, és a netán mutatkozó aránytalanságok megszüntetésére, s esetleg méltányosabb kivetési terv keresztül vitelére utasíttatnak; azonban panaszlók a múlt évről a mostani kimutatás szerint köteleztetnek fizetni.

60. Török Bénéiamin józsefházi tanító, ki 1882. ápril 24-től augusztusig a lelkészi szolgálatokat is teljesítette — mert a megválasztott lelkész Cserepes Gerzon csak akkor foglalhatta el hivatalát, — fentebb jelzett szolgálatainak némi javadalmazását bizonyos összegben megállapíttatni kéri.

Minthogy nevezett lelkész egész évi fizetését — habár az kegyeleti év volt is, — bevette, és mivel a kimutatott

időben a tanító ő helyette végezte már a templomi szolgálátokat: utasittatik, hogy azért 12 frt díjt fizessen kérelmezőnek.

61. Melegh Albert k.-remeti lelkész, azon indítványt terjeszti be, hogy az évenként kiosztani szokott államsegély összeg mind a lelkészi, mind a tanítói gyámintézeteknek egy tömegben adassék át és ott gyümölesztessék, s a csak egyeseket érni szokott rendkívüli csapásokkal sújtott belhivatalnokok onnan segélyeztessenek bizonyos tetemesebb összeggel.

Ez indítvány szabályaink szerint jövő gyűlésre tűzetik ki tárgyalás alá, addig bővebb megismerés végett köröztetni rendeltetik.

62. Kürthy Károly, Nagy Elek, Barkász Albert, Szoboszlai István, Szabó Lőrincz lelkészek az esperesileg megrendelt jelentések és szavazatok küldésének kellő időben történt elmulasztását indokolják, s ez alapon a birság alóli felmentéseket kérik.

Folyamodók mulasztásukat kellőleg indokolván, a szabályilag megállapított birság fizetésének terhe alól felmentetnek.

63. Indítványba tételik, hogy a törvény kívánalmából kifolyólag azon egyháztagsokra, a kik egyházközségi hivatalt nem vállalnak, vagy az alól magokat fel akarják mentetni, egyházmegyeileg egy mérvű hivatali váltságdíj állapittassék meg.

Az indítvány közhelyesléssel fogadtatván, gondnokoknál első- s második osztályu egyházakban 30 frt, harmad- negyed osztályuakban 20 frt; presbytereknél s egyházfiaknál és más ilynemű kötelezett egyházi szolgálatoknál első- s második osztályu egyházakban 15 frt, harmad- negyed osztályuakban 10 frt hivatali váltság állapittatik meg.

64. Sárközről lelkész esperesi meghagyás folytán az egyház tőkepénzének elhelyezéséről, illetőleg a követelések mikénti biztosításáról jelentést tesz, csatolván az egyháztanács ez ügyben tett intézkedésének jegyzőkönyvét, a mely szerint az egyház tőkepénze 10 kötvényen van, s ezek közül 5 szabatosan, 5 pedig hiányosan van kiállítva.

A presbyteriumnak felelősség terhe alatt kötelességévé tételik, hogy most minden követelés új kötvényre vétetvén betábláztassék, és ezután a kamat kellő időben szigoruan behajtassék.

65. A kispaládi egyház előjárósága az iránt kérelmez, hogy a múlt évi egyházmegyei gyűlés 104. sz. a. végzése, melyszerint az egyes egyházakban a hirdetési díj minimuma 50 krban állapittatott meg — egyházukra nézve hatályon kívül helyeztessék.

A mennyiben hivatolt végzés hozásában a cél nem más volt, mint a különböző szokásokkal szemben egy bizonyos fokig rendet teremteni, a mennyiben továbbá egyes egyház-

nak a többiek ellenében kiváltságos helyzete nem lehet: kérvényező egyház előjárósága kérésével elutasítatik.

66. A krassói egyház előjárósága beterjeszti az ottani takarékmagtár alapszabályait s egyszersmind azon ajánlattevők neveit, kik a magtár javára sziveik nemes sugallatából kötelezettségeiken felül adakozva, a magtár alapját $33\frac{1}{2}$ m.mázsa életnemüvel nevelték.

A két példányban beterjesztett takarékmagtári alapszabály kész szívvvel megerősítettik, s az alapszabály egyik példánya a levéltárban elhelyeztetni rendeltetik. A rendes kötelezettségeiken felül adakozók nemes buzgalma által elért szép eredmény teljes elismeréssel örvendetes tudomásul vétetik, s a kebelbeli egyházak tagjainak utánzandó példálul figyelmökbe ajánltatik.

67. Józsefházi lakos özv. Mészáros Sándorné beadványában érzékenyen panaszol, hogy virágvasárnapján nyilvános isteni tisztelet alkalmából a templomban azon székből, melybe ez ideig járt, Árokháti Károly által a gyülekezetrája irányult közfigyelme közt kivezettetett.

Nevezett Árokháti Károly ezen közbotrányt keltő eljárását közgyűlésünk megbotrántkozással helyteleníti, s panaszlót a büntető törvénykönyv idevonatkozó szabványának hivatkozásával elégtétel keresés végett a törvényes kereset megindítására utasítja.

68. Esperes ur előterjeszti a m.-ligeti egyház néhány tagjának a püspöki hivatalhoz intézett s onnan hozzája áttett panaszát m.-ligeti tanító Varga Pál ellenében, ugyszintén nevezett tanító védekezését 7 darab bizonyítvány kapcsában, azon megjegyzéssel, hogy panaszlott időközben hivataláról lemondott.

A megtörtént lemondás folytán az ügyiratok a tárgyalásról levéttetnek, s a becsatolt bizonylatok Varga Pálnak kiadatni rendeltetnek.

69. A krassói egyház előjárósága jelenti, hogy a krassói egyház néhai lelkésze — Balla László — utódainak segélyezésére az elhunyt lelkész iránti kegyelete kifejezésül 50 frtot adományozott.

Elismeréssel vétetik tudomásul.

70. Néhai Árokháti István józsefházi lelkész özvegye az iránt kérelmez, hogy mint az 1882/3-ik évben a kegyeleti év élvezője, az 1882-ik év őszén elvetett lelkészihivatali földek fermése fele részben nekie adassék át, illetve gyámintézeti tartozása törlesztésre fordíttathassék.

Amennyiben a mult évi k.-paládi egyhm. gyűlés hasontermészetű ügyben a jövőre irányt szabólag tagadóan határozott: folyamodó kérelmének hely nem adatik.

71. Az apahegyi előjáróság Mészáros István jelenlegi tanítójuk máshová elhelyezését s káplán-tanító adását kérelmezi.

Ha szinte közgyűlésünk teljesen méltányolja is az apahegyi leányegyház kérelmét, annak ezuttal — mennyiben Mészáros István máshova áthelyezése nem lehetséges — eleget nem tehet, s csakis biztatást nyújt, hogy az első lehető alkalommal a kifejezett kérelmet figyelembe veendi. Egyszersmind a legkomolyabban felhívja nevezett leányegyház tanítóját, hogy hivatali kötelességeinek teljes buzgalommal minden tekintetben eleget tenni, — a különbeni következmények terhe alatt — igyekezzék.

72. Uszkai tanító Török Károly az iránt kérelmez, hogy miután az egyház hivatali földjeit nem szántotta meg, feltakarított szénáját pedig kellő idejében nem szállíttatván be — az árvíz elvitte: szenvedett káraiért az egyházmegye őt kárpótlásban részesíttesse.

Megvizsgálás és véleményezés végett az 52. sz. a.

Uszkába kinevezett küldöttségnek ez ügy kiadatik.

73. Méhtelevi lelkész Barkász Albert esperes urhoz intézett kérvényében az iránt panaszol, hogy a bérbeszedésre szükséges új ürmértékek a méhtelevi egyház által még mindig nem szereztettek be.

A méhtelevi egyház előjárósága — annak kiemelésével, hogy ez érdemben már közgyűlésünk egy ízben rendelkezett — komolyan felhivatik, hogy a szükségelt ürmértékeket mihamarabb beszerezni szoros kötelességének ismerje.

74. Egyházmegyei pénztárnok a közigazgatási költségek fedezése tárgyában beterjeszti javaslatát annak hangsúlyozásával, hogy jelen munkálat a múlt évben elfogadottól mindössze csak annyiban különbözik, amennyiben 1 frt 20 kr többletet mutat, továbbá hogy az egyes egyházak az egyházmegyei jegyzőkönyvekért jövőben mit se fizetendének, s végül hogy a consensus díja az esperest illeti.

Beterjesztett javaslat a maga egészében elfogadtatik és jóváhagyatik.

75. A szatmári járás szolgabíró hivatala a hozzája behajtás végett áttett Tegze Erzsébet bérhátralék ügyét hivatalból átteszi, Tegze Erzsébet ugyancsak hozzája beterjesztett felfolyamodási kérvénye, 2 db. bizonylata, s a szatmári szolgabírói hivatal által beszerzett mikolai egyháztanácsai jegyzőkönyv kapcsában — felülvizsgálás, illetve elbíráltatás végett.

A mikolai egyháztanács becsatolt jegyzőkönyve alapján Tegze Erzsébetre szabályszerűen vettetvén ki a bérfizetés: nevezett felfolyamodót közgyűlésünk kérelmével elutasítja s bérhátralékát behajtás végett átte-

szi a szatmári járás t. szolgabirói hivatalához. — A mennyiben pedig a tárgyalás folyamán arról győződött meg közgyűlésünk, hogy a szatmári járás t. szolgabiró hivatala a mikolai körjegyzőség útján a mikolai ref. egyházhoz intézett 318/883. sz. a. azon rendelete folytán melyben nyilatkozatra hívja fel: minő jogcímen vagy egyházi törvény alapján lett nevezett nőre egyházi bérfizetés vetve? — egyházi természetű ügyben bizonyos intézkedést tett, — ez eljárást törvény által szentesített önkormányzati jogaiba ütközőnek tartja, s innen folyólag felkéri a szatmári járás t. szolgabirói hivatalát, hogy jövőre úgy a jog, mint a méltányosság szempontjából egyházi természetű ügyekben bárminemű intézkedés a törvényes egyházi hatóságnak épen és sértetlen tartassék fenn.

76. A kis-hodosi egyház némely tagjai utalva általános elszegényedésükre — a lelkészi fizetés leszállítását kérelmezik.

Véleményezés végett kiadatik a k.-hodosi lelkészi hivatalnak.

77. Albert József volt apai tanító az iránt kérelmez, hogy az apai ref. egyházban tanítói illetményéből hátrányban maradt rész behajtására, illetve kifizetésére utasíttassék az illető egyházi előjáróság.

Az apai egyház gondnoka azzal utasíttatik Albert József tanítói hátralékos illetménye behajtására, hogy az ügy mibenlétéről annak idején jelentést tegyen az esperesi hivatalnak.

78. A sárközi egyház némely tagjai panaszojják, hogy a zsinati törvények életbe lépte folytán elrendelt presbyter-választás náluk szabálytalanul történt, — amennyiben lelkész az előre meghirdetett választási határnapot nem tartotta be s más napon és határidőben csekély számú résztvevők jelenlétében eszközölte a presbyterek választását, innen folyólag a választás megsemmisítését s új választás elrendelését kérelmezik.

Amennyiben a tárgyalás folyamán kitűnt, hogy lelkész az előre meghirdetett választást épen a panaszlók egy részének távollétére hivatkozással halasztotta el, s az új választás napját egyházfi útján házról-házra tudatta: a meg-ejtett választás szabályszerűtlen voltának indoka önmagától elesik, ennél fogva közgyűlésünk folyamodókat alaptalan kérelmükkel elutasítja s egyszersmind a sárközi egyház jelenlevő tagjait illedelmetlen magaviseletök miatt megdorgálja.

79. Bakos Sándor k.-paládi lakos ugyanottani lelkész útján azon

az alapon, hogy a tekintélyes templomi pénztár kezelője, — magát a presbyteri tisztviselése alól felmenteni kérelmezi.

Felhozott indokok alapján kérelmező Bakos Sándor a presbyteri tiszt viselése alól felmentetik.

Törvényszéki ügyek.

80. Mikolából 105 egyháztag Bartha Mór ottani lelkésznek más egyházba áthelyezését azon okon kérelmezi, mert nevezett lelkész indulatos, veszekedő és részeges. A vádirat a fegyelmi eljárás 267. §. alapján kiadatott lelkésznek feleletre, de a feleletből egész világosan nem lehetett a tényállásról meggyőződni, azért előadó tanácsbíró az egész ügy vizsgáló küldöttségnek való kiadását véleményezi. Császy Bálint tanácsbíró és mikolai volt főgondnok jelezvén azt, hogy ő nem azonosítja magát a beadványt aláírókkal, fentartja magának azon jogot, hogy magán panaszát küldöttségnek beadhassa s az is vizsgálat tárgyává tétethessék; valamint lelkész is azt kéri, hogy a Császy Bálint által elkövetett jogsértés és törvénytelenység is vizsgáltassék meg.

Az előterjesztésekből sajnálattal vesszi tudomásul egyházmegyei tanácsunk a mikolai egyházban duló viszályt, s az egész ügy megvizsgálására a fegyelmi eljárás 268. §-a értelmében Soltész János egyházi és Szöke Barna világi tanácsbírákat kiküldi.

81. A mikolai egyház számos tagjainak egyházmegyei tanácsunk f. évi január 8-án 22 sz. a. tárgyalt Zeke Vincze tanító elleni panaszában panaszlók által többször hivatolt, de akkor eltévedt bizonyító két okmány jelenleg beadatik s a felebbezési kérvényhez csatolását kérelmezik.

Minthogy törvényszéki tárgyaláskor ez okmányok nem szerepeltek csak névleg, s ennél fogva az azokra hivatkozás figyelembe sem vétethetett: most a felebbezési ügyiratokhoz csatoltatni rendeltetnek.

82. A kispaládi egyházból többen kérvényt terjesztenek be Nagy Elek lelkész ellen, melyben előadják, hogy ezelőtt évekkel nevezett lelkész a kilátásba helyezett megválasztatásakor a hivatali földekből 7 köblöst az egyház használatára átengedni ígért, de nem adott csak a közelebbi években 1 köblöst, ezért szószegőnek nyilvánítják s azon óhajtásukat fejezték ki, hogy tétessék változásba Ezenkívül az egyházi látogatás jegyzőkönyve midőn ez esetről terjedelmesen megemlékezik, egyszersmind jelzi, hogy a jobb módú egyháztagok elvonják magukat az egyházi ügyektől s presbyterséget sem akarnak vállalni, és e miatt az egyház belügyei sokat szenvednek.

A felek személyes kihallgatása folytán nyilvánosságra jöven az, hogy a felhozott választás alkalmával lelkész részéről tétetett bizonyos ígéret megválasztatása esetére, a mit a választási törvény 213. §-a határozottan tilt, és hogy az ígéretet három előkelő s befolyásos egyháztág fogadta el, de csak titkolták a közönségtől mindaddig, míg a csakugyan megválasztott lelkész két kegyeleti év után fizetésének egészen birtoklásába jött, a mikor adott is az egyháznak használatra egy hold földet; azonban mivel az egész eset az 1876-ki évi lelkészválasztás alkalmakor történt, és így a 307. §-a szerint elévült, de annak hatása — bár az ígéret az egyház javára tétetett — az egyház hiveire nézve erkölcsileg káros következményű: egyházmegyei tanácsunk mind a lelkész, mind az érdekelt három egyháztág eljárását rosszszalja és az egyháznak a lelkésztől átadott földnek visszabocsátását elrendeli.

83. A kispaládi küldöttek azon kérdéseket terjesztik elő, hogy miután a lelkész törvényes gyűlést nem tarthatott, s ennél fogva szabatos megbízó levelet fel nem mutathatnak, kik viseljék a következő költségeit?

Minthogy a küldöttek az egyház érdekében jöttek, a mit 51 aláírással is igazolnak — egyházmegyei tanácsunk a fuvardíjt 7 forintban megállapítja és annak 8 nap alatt leendő kifizetését az egyház pénztárából gondnoknak megrendeli.

84. Szatmárhegyről az egyház gondnoka jelenti, hogy az egyháznak Szabó József volt gondnok számadásából kifolyó követelése a polgári bíróság előtt bepereltetett, s azon kérdést terjeszti elő, miszerint mondja ki egyházmegyei tanácsunk, helyesli-e e tettet? egyzersmind ez ügyben támogatást kér.

Minthogy a polgári bíróság előtti kereset az egyházmegyei hatóság előleges megkérdése nélkül indított meg, ez ügghöz egyházmegyei tanácsunk érdemlegesen nem szól; az egész számadási követelés megvizsgálását azomban Soltesz János és idősb Böszörményi Sándor urakra bizza, jelentéstételök annak idejében bevéartván.

85. A jelen jegyzőkönyv 27—41-ig terjedő számai közgyűlésileg hitelesítették, a többiek hitelesítése azomban időhiány miatt

Balogh István tanácsbíró és Bodnár János lelkész urakra bízott.

Ezekután — minthogy az idő nagyon előrehaladt — esperes

ur megköszönte a tisztikar s gyűlési tagok élénk részvételét a tanácskozásban, úgy szinte a gyűlést tartó egyházak ellátását, — a gyűlést áldás kívánások között bezárja.

A 27—37-ig, 42—65-ig, 80—85-ig terjedő számokat jegyzette

Soltész János,
egyházm. főjegyző.

A 38—41-ig, 66—79-ig terjedő számokat jegyzette

Szél György,
egyh. aljegyző.

A 42—85-ig terjedő számok általunk mai napon hitelesítették.

Kis-Kolcs, ápril 7. 1883.

Balogh István, m. k.
egyh. tanácsbíró.

Bodnár János, m. k.
lelkész.

TÁRGYMUTATÓ.

27. sz. A világi elnökség helyettesítettik.
28. sz. Márton Bálint v. tanácsbíró gyengélkedése miatt meg nem jelenhetett.
29. sz. Gróf Degenfeld Imre egyházker. főgondnok emléke megörökítettik, családjához részvényt nyilatkozat küldendő.
30. sz. Bartók Ambrus meghalt udvarii lelkész emléke jegyzőkönyvileg megörökítettik.
31. sz. Esperesi jelentés az egyházlátogatásról szerzett tapasztalatokról.
32. sz. A kegyeletes adományozóknak jegyzőkönyv küldendő.
33. sz. A vámfalusi, amaci, udvarii lelkészek, szatmárhegyi, ombodi, mikolai tanítók állomásaikon megerősítettnek.
34. sz. Az egyházmegyei elnökség újbóli választásának eredménye örömmel vételik tudomásul.
35. sz. Az egyházmegyei gondnok ur üdvözlésére küldöttség neveztetik ki.
36. sz. Egyházmegyei gyűlési házszabályok fogadtatnak el és erősítettnek meg.
37. sz. Vélemény a lelkészek működéséről és egyházak osztályozásáról, az egyházkerületre küldendő.
38. sz. A tisztikar lemond s új választás rendeltetik.
39. sz. Ezutánra 2 egyházi, 2 világi jegyző lesz választandó.
40. sz. Egyházkerületi gyűlésre képviselőül Soltész János és Nagy Béla választatnak.
41. sz. A krassó-vidéki lelkészi értekezlet emlékirata tárgyalás alapjául nem fogadtatott el.
42. sz. Az újított díjlevelek átvizsgálása küldöttségnek adatik ki.
43. sz. Könyvtárnok, pénztárnok 1882-iki számadásának megvizsgálása küldöttségre bízott.
44. sz. A szamos-kőrödi lelkész-tanítói díjlevél megerősítettik.
45. sz. A misztótfalusi egyház egy belbivatalnokot tarthat.
46. sz. Balogh Erzsébet Kóródon nem tartozik egyházi adót fizetni.

47. sz. A mikolai belhivatalnokok díjlevelei rendeztetnek.
48. sz. Mikolában Simenszky Aurélnéra az egyháztanács méltányosan vetette az egyházi adót.
49. sz. Ugyanott Ablonczy József 1881¹/₂-ik évről tartozik egyházi adót fizetni.
50. sz. Kölesey Antal indítványára általános szabály nem állítható.
51. sz. A rozsályi egyház rendes lelkész-tanítót bír tarthatni, engedélyeztetik.
52. sz. Az uszakai egyházba küldöttség neveztetik.
53. A nagy-kolesi egyházban a viszonyok megvizsgálása küldöttségre bízatik.
54. sz. Nagy Béla indítványának megvitatására bizottság neveztetik ki.
55. sz. Egyházmegyei gondnok ur az új választás elfogadására küldöttség által felkérendő.
56. sz. A pettyéni lelkészlak tervezete helybenhagyatik.
57. sz. Az újonnan kiállított díjlevelek rendeztetnek.
58. sz. A belhivatalnokok változási határideje kitűzetik.
59. sz. A józsefházi egyházi adó kivetés megvizsgálására küldöttség neveztetik ki.
60. sz. Cserepes Gerzon lelkész Török Beniamin tanítónak templomi szolgálataiért 12 frtot fizessen.
61. sz. Meleg Albert indítványa jövő gyűlésen lesz tárgyalandó, addig köröztessék.
62. sz. Szavazással késett lelkészek kellő indokolás alapján felmentetnek.
63. Az egyházközségi hivatalt nem vállalók hivatali váltság díjja megállapíttatik.
64. sz. A sárközy presbyterium az egyház tökepénzét felelősség alatt biztosítja.
65. sz. A kispaládi egyháznak a hirdetés díjja elleni kérése elutasíttatik.
66. sz. A krassói takarékmagtár alapszabályai megerősíttetnek.
67. sz. Mészáros Sándorné a rajta elkövetett templomi sérelem orvoslása végett világi hatósághoz utasíttatik.
68. sz. A magosligeti tanító elleni kereset annak lemondásával beszünttetett.
69. sz. Elismeréssel vétetik a krassói egyháznak elhalt lelkésze utódai iránt tanúsított jótékonyága.
70. sz. Árokháti Istvánné kérelme szabály ellenes lévén, meg nem adható.
71. sz. Apahegyen Mészáros István tanító meghagyatik, de hivatalos kötelességének teljesítésére utasíttatott.
72. sz. Uszakai tanító Török Károly sérelmének megvizsgálása az 52. sz. a. ki-nevezett küldöttségre bízatik.
73. sz. A méhteleki egyház az új úrmértékek beszerzésére utasíttatott.
74. sz. Egyházmegyei pénztárnok javaslata helybenhagyatik.
75. A szatmári járás szolgabírói hivatalánál az egyházi ügyek körüli intézkedése sérelemnek jelentetik.
76. sz. A k.-hodosi hívek kérelme véleményezés végett a lelkésznek kiadatik.
77. sz. Albert József volt apai tanító hátralékos követelése behajtandó.
78. sz. A sárközyi egyház presbyteriumának új választása helybenhagyatik, jelenlevők megdorgáltatnak.
79. sz. Bakos Sándor k.-paládi lakos a presbyteri tiszttól felmentetik.
80. sz. Mikolai lelkész ellen beadott vádak vizsgálata küldöttségnek kiadatik.
81. sz. A mikolai tanító elleni fellebbezéshez két elmaradt bizonyítvány csatolandó.
82. A kispaládi lelkész és 3 egyháztag közötti választási ígértet elévült ugyan, de roszaltatik.
83. sz. A kispaládi küldöttek fuvardíját az egyház pénztára fedezi.
84. sz. Szatmárhegyi volt gondnok Szabó József ügye küldöttség vizsgálata alá adatik.
85. sz. A 41. számtól végig terjedő jegyzőkönyv hitelesítése küldöttségre bízatik.